

v Celje izbirat poslanca za državni zbor; imenitno opravilo je Dobrna izročila vč. g. Gajšek, Blažišu, Kramarju in Rožarju. Oktobra sestavljali smo nov občinski odbor, v katerem (izvzemši četvorico) sedijo vsi prejšnji udje: Blažiš, Rožnik, Brauner, Gajšek, Gradišnik, Jamnišek, Karba, J. Kok, M. Kok, Kranjec, pl. Leyritz, Okrožnik, Orozelj, dr. Paltauf, Pintar, Rančigaj, Rožar, Tratnik. Mimogred bodi omenjeno, da med imenovanimi ima „Sl. Gosp.“ svojih sedem naročnikov. Rečeni odborniki so v seji dne 1. novembra kot srenjskega predstojnika izvolili pl. Leyritza, to pa soglasno (izvzemši njegov glas). Toti gospod županuje nepretgoma že 9 let. Da mu je letos znovič izročena ova čast, je znamenje, da si je z dosedanjim nepristranskim ravnanjem pridobil popolno zaupanje; svoje dolžnosti opravlja vestno, razven tega je pravičen glede narodnosti, pa tudi v cerkvenem obziru daja občanom lep vzgled. Za prvega svetovalca in namestnika mu je izbran (soglasno) v občinskih zadevah izurjeni in izkušeni M. Kok. Ostalo je toraj v občie vse pri starem. Dotično prisego je obnovljeni predstojnik z odborom opravil v sredo 12. nov. Z omenjenimi volitvami smemo biti zadovoljni. Dne 15. vršila se je še volitev okrajnega zastopa. Ta dan je za nas posebne važnosti le toliko, ker so v odbor spravili tudi Dobručana (gosp. Orozelj). Kako se svet zanima za to naredbo, vidi se dovolj jasno že iz tega, ker za njo ni bilo nikakoršnega gibanja. Ta okoliščina bila je vzrok, da so poverjeniki posameznih občin glasovali za svoje domače znance. Odločenih kandidatov ni bilo; še le z ožjimi volitvami so tratili zlati čas, dokler se je posrečilo doseči primerno število glasov za jedno osebo. — Ogledati si nekoliko moramo še drevo, ki zlasti ob zimskem času lepo zeleni, prijazno cveti in okusen sad rodi, — drevo kršč. ljubezni do bližnika. Med posebne dobrotnike namreč, ki jih imamo, spada v prvej vrsti roka vč. gosp. duh. svetovalca in župnika; to spričuje poslopje, ki so ga za siromake na lastne stroške postavili pri Gorici; njihova radodarnost priskrbljuje to oblačilo to živež ali kupuje knjige vbogim šolcem; cela vrsta takih in drugih revežev si v njihovej kuhinji tiši neznosljivi glad. Dalje je vdova viteza Heyder napravila oblačila za 24 vbožnih šolarjev, za 12 fantov in 12 deklic, toda s posebnim ozrom na razmere posameznih otrok se je število obdarjencev zdatno razširilo; njena hči, gospica Leopoldina, pa je dala 25 fl. (vlani 10 fl.) za nakupovanje kruha lačnim učencem. Za podobni blagi namen je med ostalimi darovi izročila 15 fl. tudi gospa pl. Leyritzeva. Vsmiljenim darovalcem povrni bogata desnica božja!

Iz Celja. (Pädagogische Zeitschrift — Cillier-Zeitung). Skoro vsi na Štajerskem v nemščini pisani časniki so polni germanske jeze na Slovence in teh narodne pravice in tirjatve ter se ob enem cedijo brezverskega, časih prav abotno

liberalnega sovraštva do našega verskega prepričanja in naše zvečinom vrlo narodne duhovščine. Nemškutarski duhovniki so uže bele vrane pri nas. Zato pa je tudi vsak pri nas uže obsojen, bodi svetnega, bodi duhovenskega stanu, ako se splazi v nemške časopise narisane baže, in od ondot na Slovence okoli sebe brska in kokodajcka, kakor kaka stara srborita kvoklja, ki mirno sedeti neče. Take baže človek je uže obsojen kot naroden odpadnik, renegat in izdajica, grdoba značajnim narodnjakom. Taka je tudi zastran tistega pisarja, ki je svoje mazarije natisnoti dal v graškej „Pädagogische-Zeitschrift“ ter v njej udriha po dopisniku v „Slov. Gospod.“ šte. 38., kder je učitelj K. zavolj njegove nemčurije pri učiteljskej konferenci št. Jurijskej ob južnej železnici dobil, kar si je zaslužil. Pisar čodrka in smeži „Slov. Gospodarja“ kot „listič“ pa se kmalu jezi, zakaj je med kmetskimi ljudstvom močno razširjen in tudi uplivljiv, ker se njegovi bralci baje rogajo učiteljem tako, da uže duhovnikom samega usmiljenja do učiteljev to preseda? No, kakšnim učiteljem se rogajo? Gotovo ne narodnim. Te spoštujejo. Roganje utegne tedaj veljati nemčurskim šlevam in liberalnim plevam! Nemškutariji prijaznih duhovnikov bo nam dopisnik težko vedel po imenu navesti. Vredno pisarjeve bedastoče pa je hujskante učiteljev z nasvetom, naj bi narodnim sobratom ob priliki druge konference izrekli zaničevalno-nemčurski: pfui. No, prevereni smo, da se to ne bo zgodilo, marveč pošteno povedalo narodnim izdajicam, kar jim gre, zlasti naj se poberó iz slovenskih tal v kraje, kder bo njihovo nemškutarsko srce več priznave in pokoja našlo! — Zadnji čas besni „Cillier-Zeitung“ prav po freimav-rerski zoper katoliško duhovenstvo ter krmi svoje obžalovanja vredne bralce z najlagodnejšimi bedarijami in očivestno z neverjetnim grdnstvom blato brska na čestiti stran! Njeni urednik, baje zadušen dijak, bržčas pri tem blatnem delu misli Bog vedi kako izvrstno širi „nemško kulturo“. Take „kulture“ mu gotovo nihče ne zavida!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor je sprejel postavo, vsled katere stopi Bosna in Hercegovina z avstrijsko-ogerskimi deželami v eno colninsko zavezo; od colnine se bo omenjenima deželama za domače potrebe odmerilo 600.000 fl. na leto. To bo jima na veliko pomoč. Za stavljenje državnozborske hiše na Dunaji dovolili so poslanci 800.000 fl. Dalmatinski poslanci prosijo za železnico v Knin, tirolski za Arliško, kranjski bi radi dobili za Dolenjske kraje eno, drugo pa od Kranja nad Črno v Doberloves in Velikovec na Koroškem, Celje želi železnico nad Velenje, Slov. Gradec v Spodnji Drauberg. Vsem se ne bo moglo sedaj ustreči. Kaj imajo Čehi od ministra Stremajerja, kaže razprava o prošnji mesta Kolinskega,

kder se prosi, naj bi se za deželno višjo sodnijo česko v Pragi za predsednika postavil mož, ki je češčine zmožen, a naj bi se ne uresničil glas, ki pravi, da je trd nemec za ovo mesto namenjen. Nemški liberalcec Granitsch je nasvetoval, naj se prošnja vrže pod klop. Zoper to se je možki oglašil dr. Rieger rekoč: ministre, ki z znanim § 19. o ravnopravnosti tako delajo, da najvišji sodnik jezika $\frac{2}{4}$ prebivalstva ne razumeva, treba na tožno klop posaditi. Liberalci so se nekoliko stresli, prošnja se je oddala ministru s tem, da se na njo ozir vzame! Ako se 5 milijonom Čehov tako godi, kedaj bomo Slovenci kaj obveljali in dobili djanske ravnopravnosti? Dokler bo Stremajer ministroval, nimamo preveliko upanja! Naš novi šolski inšpektor, ravnatelj naših gimnazij, realk, mariborskega pripravnišča, ne zna nobeden slovenski! — Južno-tirolska poslanca Gentilini in Hipoliti pristopila sta grof Hohenwartovej skupini poslancev. Primorski poslanci Lazzarini, Vidulič in Franceschi pa so dali nemškim liberalcom slovo! Vlada hoče vojaško postavo podaljšano imeti; nemški liberalci nasprotujejo in tako utegne se zgoditi, da ministerstvo potem ne dobi $\frac{2}{3}$ potrebnih glasov. Kaj bo potem, ako propade, to se ugiba? Nekateri pravijo, da bo ali samo odstopilo ali pa državni zbor razpustilo. Potem imamo zopet nove volitve! Sitnobe pri nas bodo tem večje, ker bo ogerski zbor isto vojaško postavo gotovo podaljšal na 10 let. S Hrvati se Magjari ne morejo pogoditi, ker nečejo ti privoliti, da bi se Krajina vojaška (granica) združila s Hrvatsko in Slavonijo. Iz Hercegovine je kranjski regiment Kubu došel v Ljubljano, kder je bil sijajno sprejet. Iz Ljubljane gre ovi hrabri regiment na Dunaj.

Vnanje države. Ljudje po Evropi bi želeli, da bi se jim vojaška bremena polajšala, pa sedaj ni misliti na to. Sebični in gospodstvaželní državniki in narodi se orožja čedalje strahovitneje. To pa sili sosedé k enakim naporom in žrtvam. Največ je prej bil tukaj kriv francoski cesar, sedaj pa nemirni Bismark. Ta zahteva zopet več denarja in ljudstva od Nemcev za vojaške namene. Vsled tega moramo mi imeti 800.000 mož pod orožjem, Francozi, Italijani, Rusi, Srbi, Belgijanci itd. vsi pomnožujejo vojaške potroške, ljudje pa pomanjkanje in silo trpijo. Iz Italije se tropoma seli obupano ljudstvo v Ameriko. Kako iznemirjeno in neuredjeno je tam, priča to, da imajo skoro vsake kvatre drugo ministerstvo. Na Francoskem zborujejo poslanci prvič v Parizu, odkar so ondi l. 1870 Nemci in socijalisti razsajali. Belgijski freimaurer minister Frere-Orban je hotel papeža in škofo med seboj razdražiti se pa je grdo opekeli. Leon XIII. so postopanje zoper razkristijanjenje šol odobrili. Ministri čejo sedaj škofo in mešnike z gladom in pomanjkanjem užgati ustavivši jim plačo — pa bo tudi zastoj. Angleži gladujoče Irce zapirajo ali v Ameriko odvažajo na delo v

Kanado. Egiptovskega vice-kralja ima jud Rothschild v žepu, turškega sultana pa Angleži. Oba dva sta v rokah teh neusmiljenih oderuhov. Sultan je sicer obečal in marsikaj zastavil, da hoče obresti plačati, pa izkopati se mu ni mogoče. Bržčas bodo Angleži pograbili Sirijo in Mesopotamijo. Hrabri Chilenci v Ameriki so zopet zmagali na morji ter Peruvijancem vzeli ladijo oklopnico „Pilmago“.

Za poduk in kratek čas.

Središčani in Ormožki grajščaki.

Zgodovinski spominki — posneti iz Središke kronike, katero spisuje M. Sl.

IV. Redne davke so tržani tudi redno plačevali; izrednim so se pa z vsemi močmi vstavliali ter se dali poprej celo rubiti, kakor bi plačali. V takih slučajih je grajščak poslal iz Ormoža več svojih vojšakov v Središče, ki so več dni zaporedoma po trgu razbijali, ropali in prav dobro živeli. Zoper tako ravnanje so se tržani zopet pri deželnem poglavarju pritožili in tirjali odškodnine. Več zapisnikov iz onih časov nam kaže, kako nevsmiljeno so baronovi vojšaki po Središču razsajali. Na primer:

„Dne 4. grudna l. 1647 je baron poslal več svojih vojšakov v Središče, kjer so tri dni bili in napravili škode, kakor sledi: Gregoriju Borko so izpili vse vino in zaklali enega kokoča; njemu so pa roke na hrbtu vkup zvezali in v zadnjo hišo zaprli. Tam ga je našel varaški logar Mihal Kostena. Miklavžu Šinko so vzeli drevenko pšenice in eno kamižolo ter so oboje v krčmi zapili. Vrh tega so mu pobrali nekaj gotovega denarja, eno puško, dva sira, en venec česneka, 6 kokoši, 7 jaje, 3 funte stare slanine in 3 funte ogerske soli; tudi ključanco na kamri so zlomili.

Balažu remenarju so vzeli zdelano ovčjo kožo, nekaj denarja in 6 jaje. Martinu Dobrota so na dvorišču polovili 8 kokoši in mu vzeli 2 gld. gotovega denarja in dve merici ovsá, kar so zapili. Juriju Balaž so razbili kišto ter iz nje pobrali vse oblačilo in denar. Tudi pšenice so mu vzeli dve drevenki in polovili dve kokoši, eno gos in enega kopuna in potrli več novih loncev. Gospodinja je takrat prešla tudi ena nova kitlja. Balažu Bedja so v ribniku polovili vse ribe in pobili 8 kokoši, razun tega njim je moral še dati 2 gld. 30 kr. za vino in 40 kolačev kruha.

Pri Mateji Bedo so imeli in krmili 3 dni in noči deset konjev.

Martin Simončič je poslal svojega kočlarja v krčmo po vino. Tam so ga baronovi služebniki zgrabili ter mu čop lasi s kožo vred porezali; „noch dem Ziehen Ihm salv. Die hossen vnd gatieh berundter Vnd Ziehen Ihm bey sein . . . hin vnd herr in hauss“ — potem so ga prav zbili, mu sukujo vzeli in njo zapili.“ In tako naprej. Enakih zapisnikov hrani Središki arhiv cele pole.